

07. Ikasgaia
Nerbio sistema begetatiboa:
Neurotransmisio kolinergikoa

Farmakologia Fisioterapian

OpenCourseWare

UPV/EHU OCW-2018

OCW
OpenCourseWare

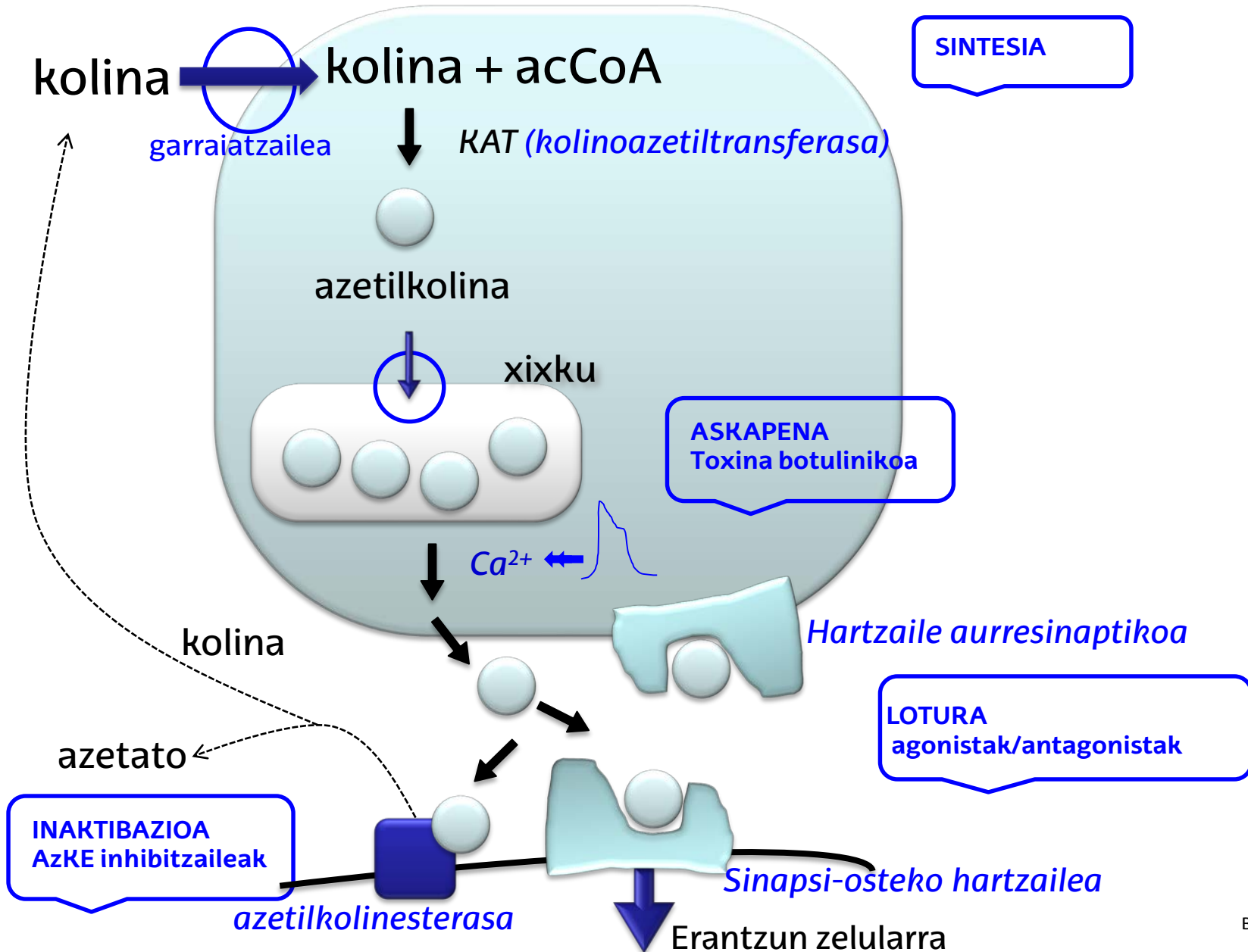
Iván Manuel Vicente
María Torrecilla Sesma
Farmakologia Saila, UPV/EHU

Edukiaren laburpena

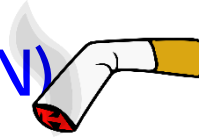
- 1.- Sinapsi kolinergikoa: itu farmakologikoak
- 2.- Hartzaile kolinergikoak: nikotinkoak eta muskarinkoak
- 3.- Ekintza kolinergikoak
- 4.- Farmako kolinergikoak: agonista zuzenak eta zeharkakoak
Erabilgarritasun terapeutikoak eta eragin kaltegarriak
Kontsiderazioak fisioterapian
- 5.- Farmako antagonista muskarinkoak: atropina
Ekintza antimuskarinkoak
Erabilgarritasun terapeutikoak
Kontsiderazioak fisioterapian

1.- Sinapsis kolinergikoa: itu farmakologikoak

2.- Hartzaille kolinerjikoak

2.1) Hartzaille nikotinkoak (N)

Ionotropikoak-erretenak

Nm - muskulu ildaskatuan

Nn - neuronetan

gongoiletan

giltzurrun gaineko muinean

Agonistak:

NIKOTINA

AZETILKOLINA

SUCCINILCOLINA

Antagonistak:

KURARE ERATORRIAK

tubokuranina, bekuronio...

2.2) Hartzaille muskarinkoak (M)

G proteinarekin lotuta

Bost mota daude M1-M5

- Guztiak NSZ-an

- Inerbazio parasinpatiko duten organo/ guruinak

Agonistak:

MUSKARINA (*Amanita muscaria*)

AZETILKOLINA

PILOKARPINA (*Pilocarpus jaborandi*)

Antagonistak:

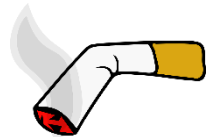
atropina, eskopolamina

3.- Ekintza kolinergikoak

- BIHOTZA ----- KRONO-, INO-, DROMOTROPO NEGATIBOA
- ODOL-HODIAK ----- BASOZABALKUNTZA ($M_3 \rightarrow NO$)
- GURUINAK ----- $\uparrow$ JARIAKETA (izerdia, listua, adrenalala ...)
- URDAILA/HESTEA ----- $\uparrow$ JARIAKETA
 $\uparrow$ PERISTALTIMOA
ESFINTERREN ERLAXAZIOA
- GERNU-MASKURIA -----UZKURDURA ($\uparrow$ mikzioa)
- BEGIAK -----MIOSIA (irisaren m. hertzatzailearen uzkurdura)
M. ZILIARRAREN UZKURDURA (kusmena-egokitzailea)
 $\downarrow$ BEGI-PRESIOA ($\uparrow$ humore urtsuaren drainatzea)
- ARNAS-TRAKTUAN -----BRONKOUZKURDURA eta $\uparrow$ JARIAKETA

-
- MUSKULU ILDASKATUAN ---- $\uparrow$ TONU- UZKURDURAtik paralisia arte (N)
  - GONGOILETAN -----ESTIMULAZIO SINPATIKOA ETA PARASINPATIKOA

-
- NZS ----- KITZIKAPENA.....BULBO-ELBARRITASUNA

4.- FARMAKO AGONISTA KOLINERGIKOAK

4.- Farmako agonista kolinergikoak

4.1) Farmako zuzenak: agonista muskarinikoak (M)

Pilokarpina (*pilocarpus jaborandi*)

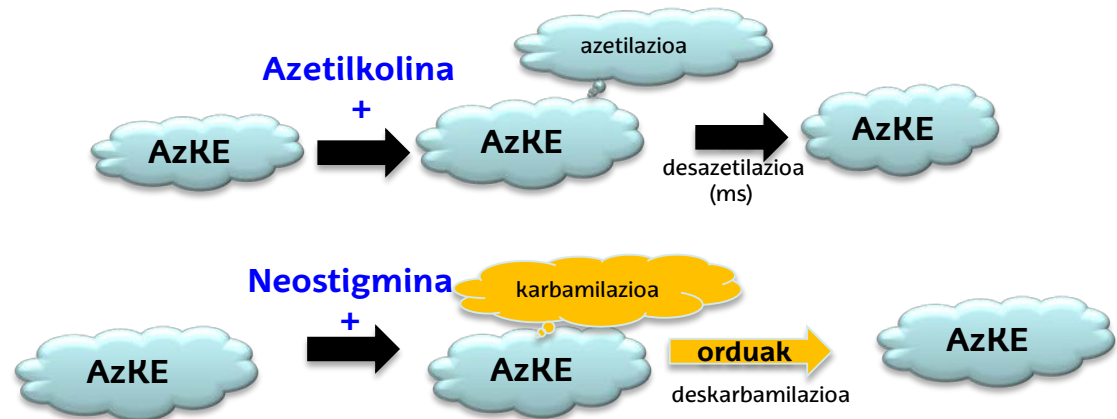
4.2) Farmako zeharkakoak: azetilcolinesterasa inhibitzaileak (N + M) edo antikolinesterasikoak

2.1 Itzulgarriak

Edrofonio

Neostigmina

Piridostigmina

2.2 Itzulezinak

Paration

Sarin gasa

4.- Farmako agonista kolinergikoak

Erabilgarritasun terapeutikoak

- **GLAUKOMA** ----- PILOKARPINA
- **XEROSTOMIA** (aho-lehorra) --- PILOKARPINA (erradioterapia ondoan, Sjögren)
- **MIASTENIA GRAVIS** -----EDROFONIO (diagnostikoan)
NEOSTIGMINA (tdua)
PIRIDOSTIGMINA (tdua)

- ANESTESIA OROKORRAREN ONDOAN** - antikolinesterasikoak
  - gernu-erretentzio, heste-elbarritasunaren **kontra**
  - blokeo neuromuskularraren **itzulera**

- *- **ALZHEIMERren GAIXOTASUN**-----FISOSTIGMINA (tdu kroniko)
DONEPEZILO,
GALANTAMINA

4.- Farmako agonista kolinergikoak

Eragin kaltegarriak

Bereziki antikolinesterasikoak (M+N) erabiltzean edo toxikapen muskarinikoetan (M)

Antikolinesterasiko
dosiak kontrolatu
krisi kolinergikoa
ekiditzeko

- BRADIKARDIA, HIPOTENTSIOA
- AZALEKO BASOZABALKUNTZA
- GORAGALE/GOITIKAK
- BEHERAKOA, KOLIKOAK
- LISTU-JARIAKETA (SIALORREA)
- IZERDIA (DIAFORESIA)
- IKUSMEN ARAZOAK
- BRONKOUZKURDURA...

Tratamendua: ATROPINA (Antagonista muskarinikoa)

Itzulgarrien kasuan, tratamendua (<12 h) AzKEaren beraktibatzailea (pralidoxima)

4.- Farmako agonista kolinergikoak

Konsiderazio batzuk fisioterapian.

Farmako kolinergiko agonistak erabiltzean:

- Glaukoma

- > komenigarriak eguneko saioak
- > erorketak sahiesteko, gelak zabalak
- > eragin sistemiko gutxi

- Ahultasun muskularra

- > listu jariaketa, espasmo muskularrak
- > ahultasuna hurrengo dosia hartu baino lehen

- Gernu erretenzioa

- > komunak (kokapena ezagutu)

5.- FARMAKO ANTAGONISTA MUSKARINIKOAK

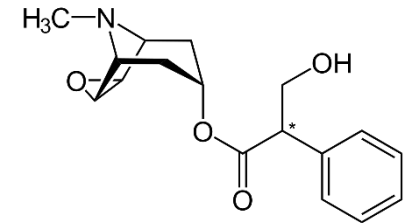
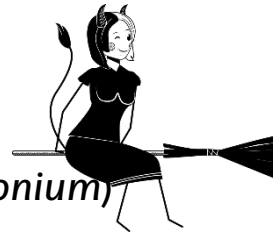
Parasinpatikolitikoak

5.- Farmako antagonista muskarinikoak parasinpatikolitikoak

- ❖ M inhibitzen dituzte (selektibitate ↓ azpimotarekiko)
- ❖ N ere dosi altuetan

NATURALAK

ATROPINA (*Atropa belladonna*, *Datura stramonium*)

atropina

ESKOPOLAMINA/hioscina (*Hyoscyamus niger*, *Mandragora*, *Datura stramonium*)

SINTETIKOAK

IPRATROPIO

BIPERIDENO

5.- Farmako antagonista muskarinikoak

Ekintza farmakologikoak (atropinarenak)

- BIHOTZA -----TAKIKARDIA (+ bradikardia sinusalaren kontrakoa)
- ARTERIOAK -----AZALEKO BASOZABALKUNTZA (azal gorria)
- HESTEA -----ERLAXAZIOA (- idorreria)
- GERNU-MASKURIA -----ERLAXAZIOA (- gernu erretentzioa)
- BRONKIOAK -----ERLAXAZIOA (+ antiasmaticoa)
- BEGIAK ----- MIDRIASIA (+ midriaticoa)
  - ZIKLOPLEJIA (- ikusmeneko arazoak)
  - ↑ BEGI-PRESIOA (- glaukoman)
- GURUINAK -----↓ JARIAKETA
  - listua (- aho lehorra)
  - bronkialak (+ antiasmaticoa)
  - urdaileko azidoak (+ antiultzeragarri)
  - izerdia (azal lehorra eta beroa, hipertermia)
- NZS -----1. KITZIKAPENA eta hipertermia.....2.DEPRESIOA³

5.- Farmako antagonista muskarinikoak

Erabilgarritasun terapeutikoak

- MIDRIATIKOAK (atropina, homatropina)
- URDAIL/HESTEKO ASALDURETAN:
  - ESPASMOLITIKOAK
  - ANTIULTZERAGARRIAK
- BRADIKARDIA SINUSALAREN AURKAKOA (atropina)
- ANESTESIAN
  - listu eta bronquio jariaketak inhibitzeko (atropina, eskopolamina)
  - erreflexu bagalak prebenitzeko
- ASMAREN AURKAKOA (ipratropio-bromuroa)
- (NSZ) PARKINSON-KONTRAKOAK (biperidenoa)
- (NSZ) ANTIZINETOSIKOA (eskopolamina)
- KRISI KOLINERGIKOEN AURKA, perretxikoen edo antikolinesterasikoen toxikapenetan (atropina)

5.- Farmako antagonista muskarinikoak

Kontsiderazio batzuk fisioterapian:

Farmako kolinergikoak

Patologiak: Miastenia gravis, Glaukoma, Gernu-erretentzioa...

Eragin desiragaitzak: zurruntasun muskularra, sialorrea, kolikoak, bradikardia

Farmako antikolinergikoak (antimuskarinikoak)

Patologiak: Parkinson, Asma

Eragin desiragaitzak, "atropinikoak": aho lehorra, fotofobia, gernu erretentzioa, takikardia, ikusmen nahasia...